

Tradiční sousedské vztahy (naštěstí) nevzaly (všude) za své...

O draní peří, které sblížovalo vesnici ● Tato tradice nezmizela v Dobřejovicích na Českobudějovicku

Už jen pamětníci, a spíše ještě starší, mohou vyprávět o dlouhých zimních večerech, které trávili při přástkách, dračkách, či jen tak při povídání, na hrátkách.

Při oblíbených černých hodinkách se ani nesvítilo. A když už, tak jen svíčkou, která spoře doplňovala z kamen probleskující plamínky z hořících smolných polínek. Přítmí vytvářelo podmanivou náladu pro strach nahánějící příběhy, jak je vybíjela lidská fantazie, a díky venkovským vypravěčům se přenášely z pokolení na pokolení.

Strašení, zlobení a vyprávění

"Když byl náš tatínek mladý, jednou tak vystrašil holky, že vyskočily na kredenc, převálily ho, až se všechno nádobí vysypalo a napůl rozbilo. Peří se rozlítalo po celé světnici a bylo po drhání," směje se dávné příhodě teta Kuběša.

"Jednou zase zlobily děti. Celý den se těšily na večer, dlouho byly jako pěny, až do nich vjeli všichni čerti a nebyly k zvládnutí. Jedna sousedka si jako odskočila, v síni si namočila obličej a děti tak vylekala, že se jeden kluk zastavil až za vsí," přidává se k vyprávění šestasedmdesátiletá teta Flutková. Za jejího mládí se dralo peří při petrolejkách. Jedna lampa visela ze stropu, druhá svítila na stole.

Příběhy o bezhlavých kobylách, vodnicích, světýlkách a klekáních přicházejí také na přetřes, ale už nepůsobí tak strašidelně jako kdysi na jejich prabáby, jimž do práce plápolaly louče. Někde chodili po vsích potulní pohádkáři či si pro ně na zimní večery lidé vzkazovali. To se pak posluchači dočkali věru barvitěho líčení.

"Husy mívali v Dobřejovicích v každé chalupě. U ryb-

Hospodyně u Plojharů vystrojila o doderné hostinu s grogem, kávou, cukrářskými zákusky a obloženými chlebičky. Foto Ota SEPP

nika jich bývalo furt plno." vzpomíná Helena Flutková na celé houfy vodní drůbeže.

Draní i na dva stoly

Z tolika husí bylo pochopitelně plno peří, když se škuřily dvakrát. To byl také kumšt. Husu musela brát hospodyně tak akorát, aby jí nestrhla kůži, a opatrně, aby ji nezadusila. Při škuřání oběma rukama si ženské dávaly husí krky mezi nohy.

"Do škuřání jsou husy hodné. Potom ale jdou po lídech, zvlášť, když se některá podškubne," shodují se dračky u Plojharů.

Odrhávají na výměnku u šestaosmdesátileté tety Plojharové. Jsou čtyři, takže jim stačí jeden stůl. Když se jich zastara scházelo někde i deset až dvanáct, draly na dva stoly.

Selské světnice bývaly dost prostorné, dohromady s žádným nábytkem. Postele stály u stěn, nějaký misník či almarku dali mužští na stranu

nebo vynesli do síně, lavice od kamen přistřečili ke stolům, děti si vylezly na pec a místa zbylo pomalu na tři stoly.

Na dračky pamatovaly hospodyně už od podzimku. Při posvícení byl čas, aby se domluvily, kdy a kde začnou, v jakém pořadí se vystřídají ve všech chalupách. Leckde totiž ještě mlátili do Vánoc. Tak dlouho nechávali obilí ve stodole.

"Zrno se aspoň vypařilo a taky mouka z něj byla lepší. Pěkně voňavá," tvrdí pamětnice, aniž na chvíli ustanou v oddělování jemných částí peří od brku.

Duchny zdobily hospodyně

"My jsme byly čtyři holky, a každá musela mít tři peřiny a šest polštářů. Víte, co muselo být peří?" sahá teta Flutková pod "vajdlíčku" pro další hrst sněhobílých pírek.

"Každá peřina se vážila, aby měla aspoň čtyři kila. Do jedné se dávalo víc, protože

se počítalo s odebráním peřinku pro první dítě."

Peřiny byly to první, co náleželo do výbavy každé nevěsty. Starostlivé matky je však chystaly i pro syny. Zpravidla už jen jednu duchnu a dva polštáře, ale přece. Peřiny totiž vyjadřovaly jistou zámožnost, i furiantství. Jako se mužští chlubilí návštěvám koňmi a dobře spravovanými poli, paňmámy v parádní světnici odhrnovaly z vysoko vystlaných postelí přehozy a pyšnily se "forotními" peřinami.

Za večer sedraly pilné dračky dva velké hrnce peří. Když nějaké zbylo, hubovala domácí paní, že tentokrát moc povídaly a málo draly. Také koukala na podlahu, jestli ženské příliš nerozhazovaly a neodhazovaly dlouhé špičky, zbytky na perách. Však babička Boženy Němcové správně nabádala k šetrnosti: Dobrá hospodyně pro pírkou i přes plót skočí, natož aby je nechávala pod sebou na podlaze.

Doderná s hostinou

Čím rychleji zásoba peří, určená k sedrání, mizela, tím více se těšily pomocnice na dodernou neboli doderky či doprašnou. Na poslední večer si nechávaly už jen pár hrstí peří, aby se neřeklo, že přicházejí jen za pohostěním a povyražením.

"Pěkně se očistil stůl, smetly se špičky pod stolem a začalo se nosit na stůl. Koblihy, vánočka, čaj s rumem, kafe," jmenuje teta Flutková celé menu na závěr draní. Hospodyně u Plojharů vystrojila hostinu s grogem, kávou a plnými talíři cukrářských kousků a obložených chlebiček.

"Nu, a při jídle se zase povídalo, zpívalo, někde i tancovalo. Chasa se sešla vřdycky, jen pokaždé nebyl muzikant. Jak vypravovala má babička, zamlada tancovali při dudách."

Draní peří patřilo (a pokud ještě někde na ně dochází, patří) k samozřejmé sousedské výpomoci, která se neodříkává. Naopak ženy si vážily takového pozvání. Pokud snad některá nebyla nějakým nedopatřením vybičována k účasti na dračkách, zle se jí to dotklo a dlouho trvalo, než se sousedky zase udobřily.

Dračky byly i společenskou událostí, pro ženské určitě. Vždyť byly jednou z mála příležitostí, kdy se mohly dosyta vypovídat a sprádat plány pro děti, nehledě k pobavení a utužení přátelských vztahů. Při tom všem nezahálely.

Doderná končila zvesela, také až o půlnoci (zvlášť, když se společnost roztancovala a ženské si cucly sladké rosolky) a někde rozkurážené dračky ze zbylých špiček vysypávaly cestičky milencům.

U Plojharů skončila před večerem. Dračky, které se sešly brzy po obědě, pospíchaly k obrazovkám. Televize dávala nějaký povedený seriál... **Jan CHMELÍK**